

POSTANOWIENIE

19 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski

na posiedzeniu niejawnym 19 marca 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku I.D., T.D. i D.D.

z udziałem P. spółki akcyjnej

w K.

o ustanowienie służebności przesyłu,

oraz w sprawie z wniosku P. spółki akcyjnej

w K.

z udziałem I.D., T.D., D.D. i Skarbu Państwa - Starosty Powiatu [...]

o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu,

na skutek skargi kasacyjnej I.D., T.D. i D.D.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu

z 23 maja 2024 r., XV Ca 56/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

I.D., T.D. i D.D. wnieśli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu z 23 maja 2024 r., zaskarżając to postanowienie w całości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazali, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące

dopuszczalności uwzględniania przez sądy powszechne zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu lub służebności przesyłu w sytuacji, gdy *de facto* nie upłynął wymagany przepisami prawa okres do stwierdzenia zasiedzenia tego prawa, a jedynie doszło do doliczenia czasu posiadania służebności gruntowej o treści służebności przesyłu przez poprzednika prawnego do czasu posiadania służebności gruntowej o treści służebności przesyłu lub służebności przesyłu przez uczestnika postępowania.

Ponadto skarżący powołali się na konieczność wykładni przepisów umożliwiających uwzględnienie zarzutu zasiedzenia służebności przesyłu w związku z art. 21 Konstytucji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń, a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu.

Konstrukcja takiego zagadnienia powinna odpowiadać wymogom zagadnienia prawnego, o którym mowa w art. 390 § 1 k.p.c. (postanowienie SN z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06). W konsekwencji dopuszczalne jest przedstawianie zagadnień (pytań) prawnych wyłącznie „do rozstrzygnięcia”, a nie „do uzupełnienia”. Pytanie takie, zaczyna się zawsze od partykuły pytajnej „czy”. Oznacza to, że rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego, dokonuje się przez wybór towarzyszącej mu odpowiedzi (postanowienie SN z 13 kwietnia 2000 r., III CZP 2/00). Przedstawione przez skarżących zagadnienie prawne tego wymagania nie spełnia.

Co więcej, skarżący nie przedstawili w zasadzie żadnego uzasadnienia tak ujętego zagadnienia. Nie przytoczyli argumentów wskazujących na istnienie co do niego poważnych wątpliwości prawnych, nie przedstawili poglądów orzecznictwa

i doktryny, nie wskazali na możliwe rozbieżne interpretacje prawne i racje jurydyczne stojące za nimi.

Ponadto treść zagadnienia nie pozostawia wątpliwości co do tego, że nie ma ono charakteru uniwersalnego, gdyż odnosi się bezpośrednio od stanu faktycznego sprawy i sytuacji wnioskodawców.

Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w orzecznictwie i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego.

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wskazali nawet przepisów, których wykładni się domagają. Nie przytoczyli poglądów orzecznictwa i doktryny, możliwych rozbieżnych interpretacji prawnych i racji jurydycznych stojących za każdą z nich. Uzasadnienie wniosku sprowadza się w tym zakresie do przywołania fragmentów dwóch orzeczeń: Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy miał przy tym na uwadze, że skarżący podnieśli wątpliwości co do zgodności z Konstytucją przepisów, które stanowiły podstawę prawną zaskarżonego postanowienia. W tym kontekście istotne jest, że wyrokiem z 2 grudnia 2025 r., P 10/16, Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż art. 292 w zw. z art. 285 § 1 i 2 k.c., rozumiane w ten sposób, że umożliwiają nabycie przez przedsiębiorcę przesyłowego lub Skarb Państwa, przed wejściem w życie art. 305¹-305⁴ ustawy – Kodeks cywilny, w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej

treścią służebności przesyłu, są niezgodne z art. 21 ust. 1, art. 64 ust. 2 i 3 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 2 Konstytucji. Wyrok ten nie może jednak wpływać na ocenę zasadności wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ skarżący nie oparli skargi na przepisach uznanych przez Trybunał za niezgodne z Konstytucją. Sformułowali bowiem w skardze jedynie zarzuty naruszenia art. 172 § 2 w zw. z art. 176 § 1 w zw. z art. 305⁴ k.c.

Nie wyklucza to oczywiście wniesienia przez skarżących skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego, jeżeli zachodzą przesłanki określone w art. 401¹ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Ocena dopuszczalności skargi wymaga jednak w okolicznościach sprawy wnikliwej analizy istniejącego w tym zakresie orzecznictwa (zob. w szczególności, stanowiącą zasadę prawną, uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 17 grudnia 2009 r., III PZP 2/09, OSNC 2010, nr 10, poz. 103, oraz wyrok TK z 3 grudnia 2025 r., SK 17/18, OTK-A 2026, poz. 14).

Według Sądu Najwyższego, nie ma także innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

(D.Z.)

[SOP]